

IPS CIPRIAN

ARHIEPISCOPUL BUZĂULUI ȘI VRANCEI

**CUVÂNT PASTORAL LA PRAZNICUL
ÎNVIERII DOMNULUI, 2024**

Credința în Înviere risipește frica de moarte

† C i p r i a n

prin harul lui Dumnezeu

Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei

Cinstitului nostru cler, cinului monahal

și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,

har și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, părintească binecuvântare!

Preacuvioși și preacucernici părinți,

Preacuvioase maici și iubiți credincioși,

Hristos a înviat!

Ne-a învrednicit Dumnezeu să retrăim duhovnicește, și în acest an, evenimentele mântuitoare ce s-au petrecut, în urmă cu aproape două milenii, în cetatea Ierusalimului: Sfintele Pătimiri, moartea și Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Ultimele trei zile ale Săptămânii Mari se caracterizează printr-un dramatism aparte și printr-o meditație profundă la ceea ce Fiul lui Dumnezeu întrupat a făcut pentru mântuirea neamului omenesc. Cea de-a doua Persoană a Sfintei Treimi Și-a asumat firea umană, în afară de păcat, a pătit cu trupul pentru noi și S-a jertfit de bunăvoie pe Crucea Golgotei, pentru a ne răscumpăra din blestemul Legii și a ne izbăvi din robia păcatului, a stricăciunii și a morții. Cei ce am participat la slujbele bisericesti din Săptămâna Sfintelor Pătimiri am putut vedea cu ochii credinței cum s-au întrepătruns, în aceste zile, **taina**

morții, taina odihnei cu trupul în mormânt și taina Învierii celei de a treia zi a Mântuitorului Iisus Hristos.

Țintuit pe Cruce de ura și răutatea celor fără de lege, Dumnezeu-Omul i-a îmbrățișat în iubirea Sa infinită și necondiționată pe toții oamenii, inclusiv pe vrăjmașii Săi, îndurând chinurile morții până la capăt, întru smerenie și ascultare desăvârșită față de Dumnezeu-Tatăl, *în mâinile Căruia Și-a încredințat duhul* (cf. Luca 23, 46). După ce a rostit ultimul Său cuvânt: „*Săvârșitu-s-a*”, semn că a împlinit toate cele referitoare la mântuirea oamenilor, „*plecându-Și capul, Și-a dat duhul*” (Ioan 19, 30), de unde înțelegem că **sufletul Său omenesc s-a despărțit de trup atunci când a voit El**, și nu când a voit moartea, despre care știm că a pătruns în viața omului ca *plată pentru păcat* (cf. Romani 6, 23). În cazul Mântuitorului Hristos, singurul Om fără de păcat, moartea nu și-a putut exercita autoritatea, ci, dimpotrivă, *s-a supus poruncii Lui ca o sclavă*, după cuvântul Sfântului Ioan Damaschin, *venind la El cu frică și cu îngrozire*, iar Domnul slavei a biruit-o cu însăși moartea Sa, rușinându-l pentru totdeauna pe *diavolul cel ucigător de oameni* (cf. Ioan 8, 44), care-și închipuise că va primi în împărăția întunericului și sufletul *Celui Sfânt prin excelență* (cf. Luca 1, 35), așa cum le primise pe ale tuturor dreptilor din Vechiul Testament. Or, Domnul Hristos, după ce „*moartea a fost înghițită de biruință*” (I Corinteni 15, 54), a coborât la iad, cu sufletul Său omenesc unit cu Dumnezeuirea, ca să le propovăduiască Evanghelia Împărăției și celor din veac adormiți cu nădejdea în venirea lui Mesia. Atunci *a sfărâmat porțile cele de aramă și zăvoarele cele de fier ale iadului* (cf. Isaia 45, 2), cu puterea și strălucirea luminii Sale dumnezeiești, și i-a eliberat de sub stăpânirea morții și a diavolului pe toți cei ce au crezut în El, în frunte cu protopărinții noștri, Adam și Eva, după cum se poate vedea în icoana autentică a Învierii, specifică Ortodoxiei răsăritene.

În acest răstimp, **trupul Său neînsuflețit**, care fusese coborât de pe Cruce și îngropat de către ucenicii Nicodim și Iosif din Arimateea, **s-a odihnit în taina mormântului**, de vineri după-amiază până spre zorii zilei de duminică, însă **fără ca stricăciunea să se atingă de el**, așa cum se întâmplase cu trupul prietenului Său, Lazăr, pe care l-a înviat din morți, cu șase zile în urmă, prefigurând, prin aceasta, propria Înviere și anticipând învierea tuturor

oamenilor. Iar această minunată taină se explică prin faptul că **trupul lui Hristos a rămas unit cu Dumnezeirea** și după despărțirea sa de suflet, prin moartea fizică.

Încât, privind lucrurile din perspectivă soteriologică, se poate spune că **Învierea Domnului**, ca eveniment crucial în iconomia mântuirii, **a început odată cu pogorârea Sa la iad**, pe care l-a nimicit cu puterea Dumnezeirii Sale, pustiindu-l prin eliberarea și trecerea de la întuneric la lumină a sufletelor celor drepti, în frunte cu Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul. În această noapte sfântă, noi prăznuim **Învierea propriu-zisă a Mântuitorului Hristos**, în sensul reunirii sufletului Său cu trupul ce odihnea în mormânt, care **s-a petrecut efectiv într-un moment tainic, între miezul nopții și zorii dimineții**, din prima zi a săptămânii, adică duminica. Atunci I s-a umplut trupul de dumnezeiasca slavă – ca, odinioară, pe Muntele Taborului – și cu acest trup transfigurat, adică duhovnicesc sau pnevmatizat, a ieșit Domnul Hristos din mormânt, fără a-i strica pecețile, în sensul că a penetrat stânca de piatră, ca și cum ar fi fost imaterială. De aceea, Învierea din morți a Mântuitorului Hristos, cea mai mare minune din istoria umanității, nu are termen de comparație, ea fiind fundamental diferită de celelalte învieri săvârșite în timpul vieții Sale pământești (a fiicei lui Iair, a fiului văduvei din Nain și a lui Lazăr din Betania), care au fost, de fapt, reveniri la viața biologică pământească; cele trei persoane resuscitate prin puterea Sa dumnezeiască au trăit încă o vreme, după care au murit, asemenea tuturor oamenilor, așteptând și ei învierea cea de obște, la sfârșitul lumii văzute.

Cei patru Evangheliști, dintre care Ioan a fost martor ocular al Sfințelor Pătimiri, ne-au relatat succint, dar cu acrivie, cele referitoare la moartea și îngroparea Mântuitorului Iisus Hristos, însă când anume și cum a înviat El rămân întrebări cu răspunsuri cuprinse în taina lui Dumnezeu. Conștientizăm faptul că **nimeni nu l-a văzut pe Domnul Hristos înviind din morți, dar știm că mulți l-au văzut înviat**, începând cu femeile mironosițe, continuând cu cei unsprezece ucenici și încheind cu cei *peste cincisute de frați*, după mărturia Sfântului Apostol Pavel (I Corinteni 15, 6), cărora Mântuitorul li S-a arătat deseori, în răstimpul celor 40 de zile până la Înălțarea Sa la ceruri, făcându-le cunoscută Învierea Sa și faptul că El este biruitorul morții și al diavolului.

Dreptmăritori creștini,

În lumina considerațiilor teologice expuse mai sus, înțelegem și mai bine de ce Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este considerată piatra de temelie a dreptei credințe, a vestirii ei de către Sfinții Apostoli și a receptării acesteia de către lumea întreagă. Este puterea crucii personale, nădejdea mântuirii, comuniunea iubirii divine, arvuna nemuririi și certitudinea învierii celei de obște; este izbăvirea de întristare a omului copleșit de frica de moarte și antidotul tămăduirii conștiinței umane de consecințele acestei cumplite boli, prin care vrăjmașul diavol se străduiește din răsuputeri să-i inoculeze minciuna că moartea trupească înseamnă sfârșitul definitiv al vieții omului. Iar acest adevăr indubitabil, privind realitatea Învierii lui Hristos drept garanție a învierii noastre – fundamental pentru însăși existența umană –, este subliniat de către Sfântul Apostol Pavel prin cuvintele: *„Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră. [...] Dar acum Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii tuturor) celor adormiți”* (I Corinteni 15, 14, 20).

*„În Iisus Hristos – spune Părintele Dumitru Stăniloae –, este realizată viața cea nouă, eshatologică. El este începătura pentru toți cei care cred în Învierea Lui, pentru întregul univers. Viața cea nouă nu este numai promisiune, ci este în El deja realizată. Noi, însă, trăim mai departe în istorie, dar cu ochii credinței și ai speranței îndreptați spre El, spre viața cea adevărată, deplină, ultimă și fără de moarte”¹. Prin urmare, dobândirea acestei vieți netrecătoare este posibilă doar pentru cel ce crede cu adevărat în Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, răstignit și înviat, iar cuvintele Mântuitorului adresate Martei, cu puțin timp înainte de a-l readuce la viață pe fratele ei, Lazăr: *„Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac”* (Ioan 11, 25-26), sunt încurajatoare pentru toți cei ce sunt tentați să creadă că omul ar înceta să mai ființeze după moartea biologică. Tocmai de aceea, considerăm drept falsă și lipsită de sens sintagma „a trecut în neființă”, pe care o întrebuințează încă unii creștini, din obișnuință, dar fără discernământ, atunci când se referă la*

---

¹ Pr. Dumitru Stăniloae, *Ortodoxie și românism*, coll. *Opere complete*, vol. VIII, Ed. Basilica, București, 2014, p. 301.

moartea cuiva. Prin slăvita Sa Înviere din morți, Domnul Hristos ne-a oferit, o dată pentru totdeauna, supremul răspuns la marile întrebări despre lume și despre noi înșine, încredințându-ne că viața pământească nu se sfârșește odată cu moartea fizică. Chiar dacă trupul nostru, mai devreme sau mai târziu, se va despărți de suflet, *întorcându-se în pământul din care a fost alcătuit* (cf. Ecclesiastul 12, 7), la sfârșitul veacurilor, el se va reuni cu sufletul, astfel încât, la obșteasca înviere, omul întreg, cu suflet nemuritor și trup duhovnicesc, va primi răsplata cuvenită pentru cele ce a făcut în viață.

„Prin Învierea lui Hristos – spune Mitropolitul Hierotheos Vlachos –, viața și moartea capătă un alt înțeles. Deja nu mai considerăm că viața este reprezentată de totalitatea evenimentelor istorice, ci de comuniunea cu Dumnezeu. De asemenea, nu mai considerăm că sfârșitul acestei vieți înseamnă moarte, pentru că moartea este îndepărtarea omului de Hristos, în vreme ce despărțirea sufletului de trup nu este decât un somn temporar”². Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, arătând consecințele Învierii Domnului în lucrarea de mântuire a oamenilor, precizează că, „datorită Învierii, s-a pus capăt înșelăciunii demonilor. Datorită Învierii, noi râdem de moarte. Datorită Învierii, ne grăbim cu dor spre bunătățile cele viitoare. [...] Astăzi este strălucitoarea noastră biruință. Astăzi, Stăpânul nostru, după ce a înfipt trofeul împotriva morții, după ce a pus capăt tiraniei diavolului, ne-a deschis, prin Înviere, drum spre mântuire”³. Apoi, același Sfânt Părinte evidențiază și dimensiunea cosmică a bucuriei prilejuite de marele praznic al Sfințelor Paști, zicând: „Sărbătoarea de azi nu-i numai sărbătoarea pământului, ci și sărbătoarea cerului. [...] Dacă pentru un păcătos care se pocăiește se face bucurie pe pământ și în cer (cf. Luca 15, 7, 10), apoi cu mult mai mult va fi bucurie în cer când toată lumea a fost răpită din mâinile diavolului. Acum saltă Îngerii, acum se bucură Arhanghelii, acum Heruvimii și Serafimii împreună cu noi prăznuiesc praznicul de azi”⁴.

Prin urmare, credința nestrămutată în Învierea Mântuitorului Iisus Hristos ne ajută să înțelegem că tot ceea ce facem în viața noastră pământească are

---

² Arhim. Hierotheos Vlachos, *Predici la marile sărbători*, trad. Daniela Filioceanu, Ed. Egumenița, Galați, 2004, p. 250.

³ Sf. Ioan Gură de Aur, „Cuvânt la Sfințele Paști”, I, în: *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, pp. 149-150.

⁴ Sf. Ioan Gură de Aur, „Cuvânt la Înviere”, III, în: *Predici la sărbători împărătești...*, pp. 140-141.

sens numai dacă ne raportăm la viața veșnică din Împărăția cerurilor. Dacă am fi fost creați numai pentru planul limitat al istoriei, pentru viața aceasta trecătoare, ar fi fost foarte trist, chiar absurd: ce rost mai are să trăiești într-o lume în care, oricum, la un moment dat, existența biologică se va sfârși? Dar viața omului nu încetează odată cu despărțirea sufletului de trup, ci continuă pe un alt plan al existenței, în veșnicie. Moartea nu a fost creată de Dumnezeu, dar, din pricina păcatului strămoșesc, a fost îngăduită de Părintele ceresc, tot din iubire față de oameni, pentru ca făptura mâinilor Sale să nu fie înghițită de pieire, prin perpetuarea răului la nesfârșit. Prin slăvita Sa Înviere, Domnul Hristos ne-a eliberat de absurditate și deznădejde, ne-a risipit teama de moarte și ne-a dat certitudinea că aceasta nu este decât o ușă, un prag sau o poartă prin care creștinul trece de pe pământ la cer, din temporalitate în eternitate, cu credința că va învia în ziua cea de apoi.

Iubiți fii sufletești,

Observăm, de la o zi la alta, că situația lumii în care trăim este tot mai îngrijorătoare, cu aspecte care, de multe ori, ne afectează viața cotidiană, inclusiv pe cea liturgică și duhovnicească. De mai bine de doi ani de zile continuă să fie vărsat sânge nevinovat în războiul din Ucraina, conflict care este însoțit zilnic de escaladări declarative, transformate în amenințări și la adresa altor state. De asemenea, pacea fragilă cu care ne obișnuiserăm în Țara Sfântă, în deceniile precedente, s-a transformat anul trecut – parcă peste noapte – într-o altă catastrofă umanitară, respectiv în alte incidente diplomatice la nivel mondial. Noi, creștinii, știm că înmulțirea războaielor, a veștilor despre războaie, a atentatelor teroriste – care aduc după ele moarte năprasnică și durere de nedescris în rândul familiilor celor implicați, indiferent de tabăra combatanților – sunt semne ale îndepărtării oamenilor de Dumnezeu, având drept consecință săvârșirea păcatului uciderii, care nu poate fi justificat de nicio ideologie sau filosofie, cu atât mai puțin de vreo religie.

Vorbind despre întruparea Logosului, marele teolog ortodox sârb, Sfântul Iustin Popovici, făcea o afirmație extrem de importantă cu privire la evenimentele politice și militare din perioada interbelică, arătând că Dumnezeu S-a făcut om „*tocmai pentru a nu lăsa ca planeta aceasta, condusă de rațiune*

umană, să devină, definitiv și ireparabil, o adevărată casă de nebuni. N-ați observat – zicea el – că, atunci când se îndepărtează de Dumnezeu-Logosul intrupat, lumea se scufundă în barbarie, în nebunie, în antropofagie civilizată, în funeste războaie de exterminare? Un om înghite alt om, un popor, alt popor, o rasă, altă rasă”⁵. Cât de actuală și pertinentă a devenit această evaluare critică, inclusiv pentru vremurile grele și viclene pe care le parcurgem, dominate de multiple păcate, precum egoismul, mândria, setea de putere, lăcomia, minciuna, răutatea și ura față de aproapele, toate conducând spre conflicte armate ce sporesc îngrijorător frica de moarte atât a celor implicați, direct sau indirect, cât și a miliardelor de oameni care, pur și simplu, sunt nevoiți să le urmărească. Nu întâmplător am ales să abordez din nou această temă, privind moartea și sensul ei din perspectiva Învierii lui Hristos. Este îndeobște recunoscut faptul că, de la pandemie încoace, frica de moarte, inoculată cu multă viclenie în conștiința publică, prin diverse și rafinate metode de manipulare a minții umane, a pus tot mai mult stăpânire pe sufletele oamenilor, sporind panica, incertitudinea și chiar îmbolnăvirea multora.

În aceste circumstanțe, se impune o cât mai intensă solidaritate umană și creștină, sub îndrumarea slujitorilor Sfintei noastre Biserici, pentru alinarea suferințelor sufletești ale celor care au trecut prin astfel de experiențe și, mai ales, pentru întărirea lor în credința ortodoxă dătătoare de speranță. De aceea, oricât ne-am teme pentru viața noastră, trebuie să ne îmbărbătăm cu un sfat evanghelic al Mântuitorului Hristos, Care spune: „Nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul, și trupul să le piardă în gheenă” (Matei 10, 28). Deoarece, spre deosebire de războiul văzut, amplificat sau întreținut – uneori, în mod deliberat – de către stăpânitorii vremelnici ai lumii acesteia, războiul nevăzut al fiecăruia dintre noi cu vrăjmașul diavol și cu propriile patimi este mult mai periculos, întrucât are puterea de a ucide complet omul: și trupește, și sufletește, pentru vecie.

Să ne ferim, mai curând, de moartea sufletească și, atunci, sfârșitul vieții nu va mai însemna lacrimi, tristețe și suferință, ci pace și bucurie întru lumina

---

⁵ Arhim. Iustin Popovici, *Omul și Dumnezeu-Om. Abisurile și culmile filozofiei*, trad. Pr. Ioan Ică sr și Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 1997, p. 60.

Învierii lui Hristos. Căci „**adevărul dumnezeiesc evanghelic acesta este, spune Sfântul Iustin Popovici: sfințenia este viața, păcătoșenia, moarte; dreptatea este viață, nelegiuirea, moarte; credința este viață, necredința, moarte; Dumnezeu este viață, diavolul, moarte.** [...] Adevărata viață pe pământ începe tocmai de la Învierea Mântuitorului, pentru că este o viață care nu se sfârșește cu moartea. Fără Învierea lui Hristos, viața omenească nu este altceva decât o agonie pasivă ce se sfârșește, inevitabil, cu moartea [...]. Viața este viață adevărată numai în Dumnezeu [...]. Așa cum în păcat se găsește moartea, tot așa în sfințenie se găsește nemurirea. Numai prin credința în Hristos Cel înviat, omul trăiește cea mai hotărâtoare minune din viața lui: trecerea de la moarte la nemurire, de la mărginire la nemărginire, de la vremelnicie la veșnicie [...]”⁶.

În fața tuturor acestor provocări, menite parcă să inducă și mai mult teama de moarte sau de distrugere, un creștin adevărat este ferm în apărarea vieții, dar și a dreptății, în sensul evanghelic, care este mai presus decât dreptatea socială, ce deseori lasă loc de interpretări. Dreptatea biblică înseamnă sfințenie, adică să trăiești frumos, prin respectarea poruncilor lui Dumnezeu, în ascultare de Sfânta Sa Biserică și cu iubire față de semeni. „*Prin aceasta cunoaștem pe fiii lui Dumnezeu și pe fiii diavolului, atrage atenția Sfântul Evanghelist Ioan: oricine nu face dreptate nu este din Dumnezeu, nici cel ce nu iubește pe fratele său. Pentru că aceasta este vestea pe care ați auzit-o de la început, ca să ne iubim unul pe altul, nu precum Cain, care era de la cel viclean și a ucis pe fratele său. Și pentru care pricină l-a ucis? Fiindcă faptele lui erau rele, iar ale fratelui său erau drepte. Nu vă mirați, fraților, dacă lumea vă urăște. **Noi știm că am trecut din moarte la viață**, pentru că iubim pe frați; cine nu iubește pe fratele său rămâne în moarte. Oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni și știți că orice ucigaș de oameni nu are viață veșnică, dăinuitoare în El. În aceasta am cunoscut iubirea: că El Și-a pus sufletul Său pentru noi, și noi datorăm să ne punem sufletele pentru frați”* (I Ioan 3, 10-16).

---

⁶ Arhim. Iustin Popovici, *Omul și Dumnezeul-Om...*, pp. 97-98.

Prin urmare, Învierea lui Hristos, Dumnezeu-Omul, înțeleasă ca biruința Vieții asupra morții, a Luminii asupra întunericului și a Binelui asupra răului, ne oferă tuturor certitudinea că moartea nu are nicio putere asupra celor care, uniți cu El, prin Taina Sfântului Botez, s-au născut duhovnicește pentru viața cea nouă, în veșnicie. De aceea, **credința în Hristos Cel răstignit, mort și înviat risipește frica de moarte și aduce speranță în suflet**, după cum ne încredințează și Sfântul Apostol Pavel: *„Fraților, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca ceilalți care nu au nădejde. Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El”* (I Tesaloniceni 4, 13-14).

Meditând la cele de mai sus, vă îndemn, iubiți credincioși, să nu permiteți ca frica de moarte să vă copleșească mintea și sufletul, în aceste vremuri tulburi, dominate de confuzie și nesiguranță, ci mai curând să vă întăriți în credința că *nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nicio altă făptură nu vor putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru* (cf. Romani 8, 38-39).

Cu speranța că veți fi așezat la inimile fraților voastre gândurile și povățuirile cuprinse în acest cuvânt pastoral, vă îmbrățișez părintește în iubirea lui Hristos Cel înviat și vă doresc tuturor să petreceți cât mai frumos sărbătoarea Sfintelor Paști, bucurându-vă împreună cu cei dragi și rugându-vă neîncetat ca Dumnezeu să binecuvinteze poporul Său cel dreptcredincios cu pace și sănătate, și cu toții să răspândim în jurul nostru lumina credinței și a faptelor bune.

Hristos a înviat!

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos Domnul rugător,

† C i p r i a n

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei